

Nota Merksplas Veldenbergstraat 67-73

Programma van maatregelen

COLOFON

Titel

Nota Merksplas Veldenbergstraat 67-73.

Auteurs

Jan De Beenhouwer & Marleen Arckens

Plaats en datum

Wijnegem 20 december 2021

Fodio Rapport Folio 107

Wettelijk Depot D/2021/13.179/30

Projectcode

2021J257

Uitvoerder

Fodio

Turnhoutsebaan 277

B-2110 Wijnegem

fodio@fodio.be

erkend archeoloog: Fodio OE/ERK/archeoloog/2015/0067

Kaft

Orthofotomozaïek middenschalg winter 2020 © Geopunt

© Fodio.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze.

Inhoud

2 Programma van maatregelen	38
2.1 Gemotiveerd advies	38

2 Programma van maatregelen

2.1 Gemotiveerd advies

Het uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek is volledig.

Het onderzoeksgebied met een oppervlakte van 21278 m² situeert zich ter hoogte van de Veldenbergstraat 67-73 en Industrieweg 10 in Merkpals. In het kader van de geplande nieuwe ontwikkeling worden de bestaande bebouwing en het grootste deel van de verhardingen gesloopt. Naar aanleiding van de aanvraag tot omgevingsvergunning voor de stedenbouwkundige handelingen werd in 2021 een bureaustudie uitgevoerd om het archeologisch potentieel en de impact van de geplande ontwikkeling in te schatten.

Historisch maakte het terrein deel uit van een heidegebied. Vanaf het midden van de 19de eeuw werd er aan bosbouw gedaan en in de tweede helft van de 20ste eeuw werd het bebouwd en verhard voor industrie en handel. Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzameld informatie kon de afwezigheid van waardevol archeologisch erfgoed niet worden aangetoond. De zeer droge zandbodem van het onderzoeksgebied valt samen met een zone waar op basis van de informatie van de quartairgeologische kaart holocene stuifzanden werden verwacht. Daarom was de kans groot dat één of meerdere niveau's bewaard bleven, waarop menselijke activiteiten kunnen hebben plaatsgevonden. Afhankelijk van de ouderdom van de holocene stuifzanden, de verstoringsgraad van het huidige loopvlak en de erosiegraad van het begraven loopvlak, bestaat de kans op een goede bewaring van artefactensites uit de steentijd en sporensites van het neolithicum tot de middeleeuwen. Vermits de afwezigheid van goed bewaarde sites van de prehistorie tot de middeleeuwen niet kon worden aangetoond was bijkomend archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Op 9 december 2021 werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd om de opbouw van de bodem in beeld te brengen en na te gaan of er goed bewaarde archeologische niveau's aanwijsbaar zijn.

De resultaten hiervan vormen het onderwerp van deze nota. Onverwacht bleken de noordelijke percelen 169K2, 169K3 en 169C3 grotendeels bedekt met een laag huishoudelijk stort die in het derde kwart van de 20ste eeuw werd aangevoerd. De dikte van de stortlaag varieert van 1,05 m tot meer dan 1,8 m. Het stort bevindt zich in een natuurlijke depressie. Op verschillende plaatsen kon worden aangetoond dat de oorspronkelijke podzolbodem nog grotendeels aanwezig is onder de stortlaag. Ter hoogte van het stort werd de bodem niet verstoord door de gebouwen en verhardingen uit het laatste kwart van de 20ste eeuw. Dit is wel het geval buiten de stortzone. Uit de boringen bleek dat zich ook buiten het stort oorspronkelijk een podzolbodem had gevormd, maar die was door de 19de- en 20ste-eeuwse activiteiten sterk verstoord of verdwenen.

Ook op het zuidelijk perceel 169B5 is de podzol verdwenen ter hoogte van een voormalige car wash en een bos. Alleen ter hoogte van boring B14 bleef de bodemontwikkeling goed bewaard, maar de onmiddellijke omgeving van dit boorpunt is eveneens verstoord door bosbouw en bouwactiviteiten.

Anders dan de verwachting bleken geen holocene stuifzanden aanwezig te zijn op het terrein. Waar de podzol bewaard bleef, bevond die zich ofwel aan de oppervlakte, ofwel onmiddellijk onder de recente stortlagen. In de aangetroffen dekzanden werd op dieper niveau ter hoogte van de C horizont geen paleobodem aangetroffen.

De bewaring van de podzol onder de stortlaag biedt kans op bewaring van een prehistorische artefactensite. Het stort wordt evenwel niet afgegraven, waardoor deze lagen bewaard blijven. De pijlers voor de dragende delen en de nutsleidingen voorzien onder de aan te leggen wegen bereiken een grotere diepte en hebben mogelijk plaatselijk en over een zeer beperkte oppervlakte een impact op de zones waar het archeologisch relevant niveau bewaard bleef ter hoogte van de zone die als stortplaats werd gebruikt in het verleden (B3, B4, B5, B7, B8 en B9). Wat niet nagegaan kan worden in deze studie, is in hoeverre de verontreiniging van het stort deze lagen heeft aangetast.

Buiten de stortzone is de podzol ofwel volledig verdwenen ofwel sterk verstoord, waardoor de kansen op de goede bewaring, zowel van een sporensite als een artefactensite zeer klein is. In een zone met een zeer beperkte omvang in het zuiden van het onderzoeksgebied werd wel een goed bewaarde podzol aangetroffen. Maar onmiddellijk grenzend aan het betreffende boorpunt is de bodemopbouw aangetast door infrastructuur en door bosbouw.

Er wordt op basis van de resultaten van het uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen.

Er dient bijgevolg geen programma van maatregelen te worden opgesteld.